

Maksujen yleiset perusteet

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 27.11.2023 § 282
4571/00.02.00/2023

Valmistelija talousjohtaja Helinä Saarela

Hyvinvointialuelain 22.2 §:n 8 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämismvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Edelleen hallintosäännön 19 §:n mukaan aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämismvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallintosäännön 83 §:n mukaan aluehallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Aluehallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Sosiaali- ja terveystalvnelumaksujen perusteet

Sosiaali- ja terveystalvnelujen järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisesti hyvinvointialueella on oikeus periä toiselta hyvinvointialueelta sen asukkaalle annetun palvelun antamisesta aiheutuneet kustannukset. Kustannuksilla tarkoitetaan toteutuneita kuluja, jotka ovat aiheutuneet palvelun antamisesta ja joista on vähennetty palvelusta kertyneet toimintatulot.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen suoriteperusteisen ja palvelun käyttöön perustuvan hinnastolaskutuksen maksujen perusteena on laskennallinen omakustannushinta sekä toteutuneet kustannukset.

Hyvinvointialueiden väliseen sopimukseen perustuvassa hinnoittelussa laskutusperiaatteena voidaan käyttää suoritekohtaisen omakustannushinnan sijasta myös muita laskentatapoja, esimerkiksi kapitaatioon perustuva hinnoittelu tai muu säädöspohjainen hinnoitteluperuste. Pääsääntöisesti aiheuttamisperiaate ja laskutus perustuvat kuitenkin asiakas- ja potilaskohtaiseen käyttöperusteeseen.

Pelastustoimen maksujen perusteet

Pelastustoimen maksujen perusteiden osalta sovelletaan pelastuslakia (379/2011) sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia (390/2005), valtioneuvoston asetusta vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) ja lakia pelastustoimen laitteista (10/2007).

Maksujen määräytymisperiaatteena on aiheutuneet tuotantokustannukset. Maksu peritään kaikissa pelastuslain 96 §:n

mukaisissa tapauksissa. Suoritteista, joiden hintaa ei ole erikseen lainsäädännössä määrätty, peritään maksu, joka on suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Paloilmoittimen toistuvaksi erheelliseksi toiminnaksi, jonka aiheuttamasta tehtävästä peritään pelastuslain 96 §:n mukaisesti maksu, katsotaan useampi kuin kaksi erheellistä paloilmoitusta edeltäneen 12 kuukauden aikana (ei kalenterivuosi).

Pelastuslaitos perii myös kemikaalilainsäädännön mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut.

Asiakas- ja potilasmaksujen perusteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992, muutoksineen) ja asetuksessa (912/1992, muutoksineen) säädetään sosiaali- ja terveystalouden palvelujen enimmäismaksuista. Hyvinvointialue voi päättää, että palvelusta ei peritä maksua tai maksu on pienempi kuin laissa on säädetty. Osa palveluista on lailla säädetty maksuttomaksi. Joidenkin palvelujen maksuja sääntelevät asiakasmaksulain yleisperiaatteet (asiakasmaksulaki 2 §), jolloin palvelusta perittävä maksu voi olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakasmaksut on vuonna 2023 pääsääntöisesti peritty enimmäismääräisinä asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti. Hyvinvointialueen asiakasmaksut ovat vuositasolla noin 25 % ulkoisista tuotoista ja siten oleellinen osa hyvinvointialueen taloudellista kestävyttä. Vuoden 2024 asiakas- ja potilasmaksuhinnaston valmistelun lähtökohtana on periä asiakas- ja potilasmaksut enimmäismääräisinä asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti. Poikkeuksena erikoissairaanhoidon käynti, jossa poliklinikkakäynnin sijasta voidaan periä perustellusta syystä hoitajakäyntimaksu sekä erikoissairaanhoidon päivystyksessä sairaanhoitajan vastaanotosta poliklinikkakäynnin sijasta, sairaanhoitajan käyntimaksu. Lisäksi erikoissairaanhoidon lausuntojen ja todistusten osalta käytetään laajuuteen perustuvaa hinnoittelua.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen asiakasmaksulain 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu sekä terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määräytyvä maksu tulee jättää perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden. Vastaavilla perusteilla hyvinvointialue voi lain 11 §:n mukaisesti päättää, että voidaan jättää perimättä tai alentaa myös terveydenhuollon tasasuuruksia asiakasmaksuja. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella terveydenhuollon tasamaksuja ei alenneta asiakasmaksulain 11 §:n perusteella.

Viivästyskorko määräytyy korkolain 4 §:n 3 momentin mukaan.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää, että aluevaltuusto päättää
1. hyväksyä vuoden 2024 hinnastojen ja maksujen yleiset perusteet edellä kirjatun esityksen mukaisesti;
2. että terveydenhuollon tasasuuruksia asiakasmaksuja ei alenneta tai jätetä perimättä.

Päätös

Aluehallitus päätti esittää, että aluevaltuusto päättää
1. hyväksyä vuoden 2024 hinnastojen ja maksujen yleiset perusteet edellä kirjatun esityksen mukaisesti;
2. että terveydenhuollon tasasuuruksia asiakasmaksuja ei alenneta tai jätetä perimättä.

Merk. talouspäällikkö Tiina Högnabba esitteli asian kokouksessa.